

Фортус Марія Олександрівна
(1900 – 1980)

журналістка, письменниця, учасниця
громадянської, прославлена розвідниця
Великої Вітчизняної війни.

Брала участь у визвольній війні
іспанського народу (1936-1939).

Народилася в Херсоні. Закінчила екстерном Херсонську чоловічу гімназію (тепер гімназія № 20 ім. Б. Лавреньова) у 1916 році.

Її перу належать твори: “Операція Альба Регія”, “Стежками табірних партизанів”. Також написала книгу “Поединок с гестапо” (“Двобій з гестапо”) про Героя Радянського Союзу учасника французького опору Василя Порики. Закінчила військову академію ім. Фрунзе.

Воювала в Іспанії; там загинули її чоловік і син.

Під час Великої Вітчизняної організовувала агентурну мережу в Угорщині.

Про її життя знято фільм “Салют, Маріє!”. Жінка-чекіст, бойовий офіцер, виявила неабияку мужність і героїзм, коли у званні майора очолювала штаб жіночого авіаполку Марини Раскової. Була комадиром військової розвідки в партизанському з’єднанні Медведєва. Жінка-легенда.

Марія Фортус стала “хрещеною матір’ю” корабля “Командарм Матвєєв”, збудованому на Херсонському суднобудівному заводі. Херсонський журналіст Сергій Качинов присвятив їй художньо-документальну повість “Подвиг розвідниці”.

Нагороджена двома орденами Леніна, двома орденами Червоного Прапора, орденом Червоної Зірки. Усього ж М. Фортус мала 16 бойових нагород.

Померла в 1980 році.

Ім’ям нашої славетної землячки названа одна з вулиць Херсона.

Твори

1. Герой двух народов // Люди легенд. Вып. 5. – М., 1974. – С. 301-315.
2. Операція “Балатон” // За линией фронта. – Симферополь, 1971. – С. 60-115.

Про неї

3. Голованевский, М. Говорит “Альба Регия”/ М.Голованевский, В.Ягунов // За линией фронта. - Симферополь, 1971. – С. 3-59.
4. Адаменко, Л. Марія з легенди : про Марію Олександрівну Фортус // Тепло землі моєї / Л. Адаменко. – Львів, 1976. – С. 3-17.
5. Замерцев, И. Т. Через годы и расстояния / И. Т. Замерцев. – М.: Воениздат, 1968.
6. История городов и сел Украинской ССР : Херсонская область. – К. : Гл. ред. УСЭ, 1983. – 668 с.

Про Фортус М.О. – с. 110.

7. Качинов, С. П. Мария Фортус. Подвиг разведчицы / С. П. Качинов. – К. : Политиздат Украины, 1976. – 132 с.
8. Вирлич, А. Салют, Мария! / Август Вирлич // Поле. - 2001. – 23 лют.

Бібліографічні видання

9. Марія Олександрівна Фортус // Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 1990 рік / Херсон. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гончара.- Херсон, 1990. – С. 33-36.